

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

ZNAČILNOSTI EKOLOŠKE ŽIVINOREJE (S POUDARKOM NA GOVEDOREJI) TER PRAKTIČNI KORAKI KMETIJE DO USPEŠNE PREUSMERITVE

Adam Raspor, univ. dipl. inž. zoot.

Tatre in 9.10.2024

Strategije na ravni EU

Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030:

- **Obravnava;** izgube biotske raznovrstnosti (netrajnostna raba tal in morja), čezmerno izkoriščanje naravnih virov, onesnaževanje, invazivne tujerodne vrste.
- **Predlaga zavezujoče cilje;** obnovo poškodovanih ekosistemov in rek, izboljšanje stanja zavarovanih habitatov in vrst ter opraševalcev na kmetijskih zemljiščih, zmanjšanje onesnaževanja, ozelenitev naših mest, **spodbujanje ekološkega kmetijstva in drugih naravi prijaznejših kmetijskih praks** ter izboljšanje stanja evropskih gozdov.

Strategija od vil do vilic:

Strategija naj bi omogočila prehod na trajnostni prehranski sistem EU za zagotavljanje prehranske varnosti in zdravih virov.

Vključuje; podporo trajnostnim praksam v kmetijstvu, ribištvu in ribogojstvu ter ohranjanje prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst in preprečevanje nezakonite trgovine z njimi.

Ekološko kmetijstvo → CILJI

Namen intervencije

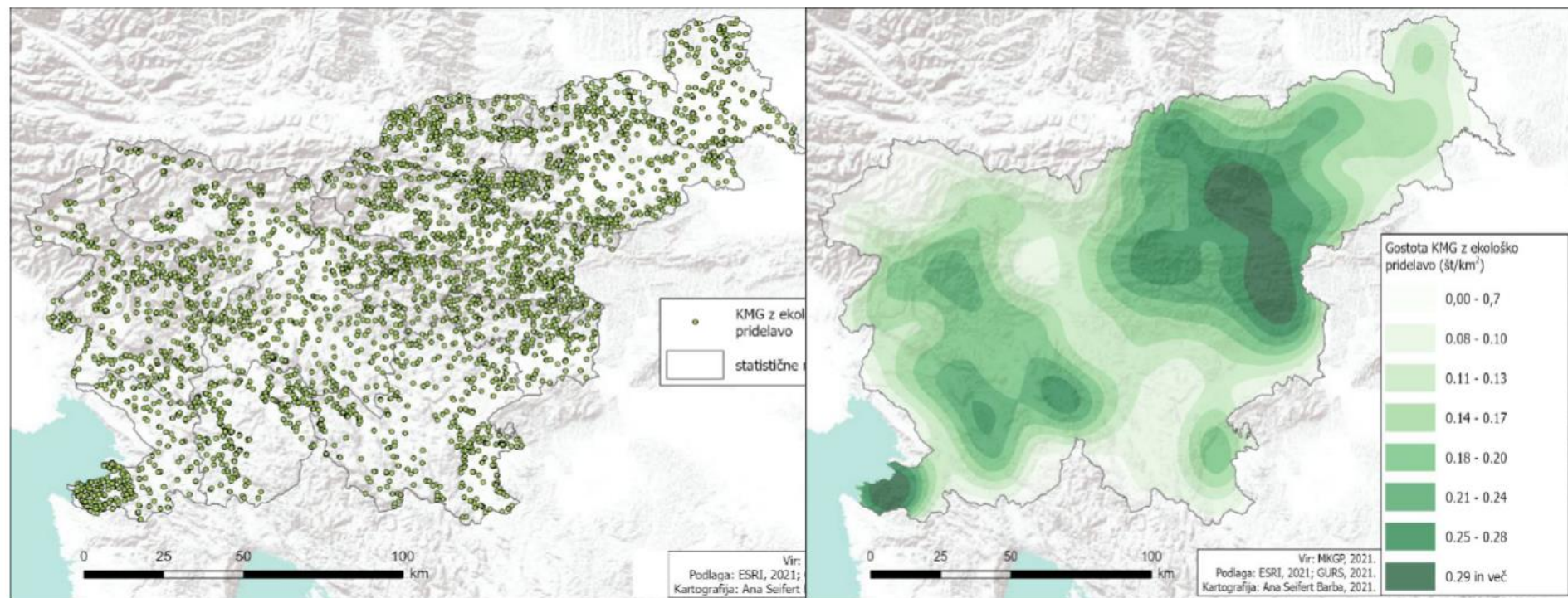
Namen intervencije je spodbujati kmetijska gospodarstva za izvajanje naravi prijaznega načina kmetovanja. Z intervencijo se podpira **ohranjanje izvajanja ekološkega kmetovanja** kakor tudi **preusmerjanje v ekološko kmetovanje**.

Vstop v intervencijo je prostovoljen.

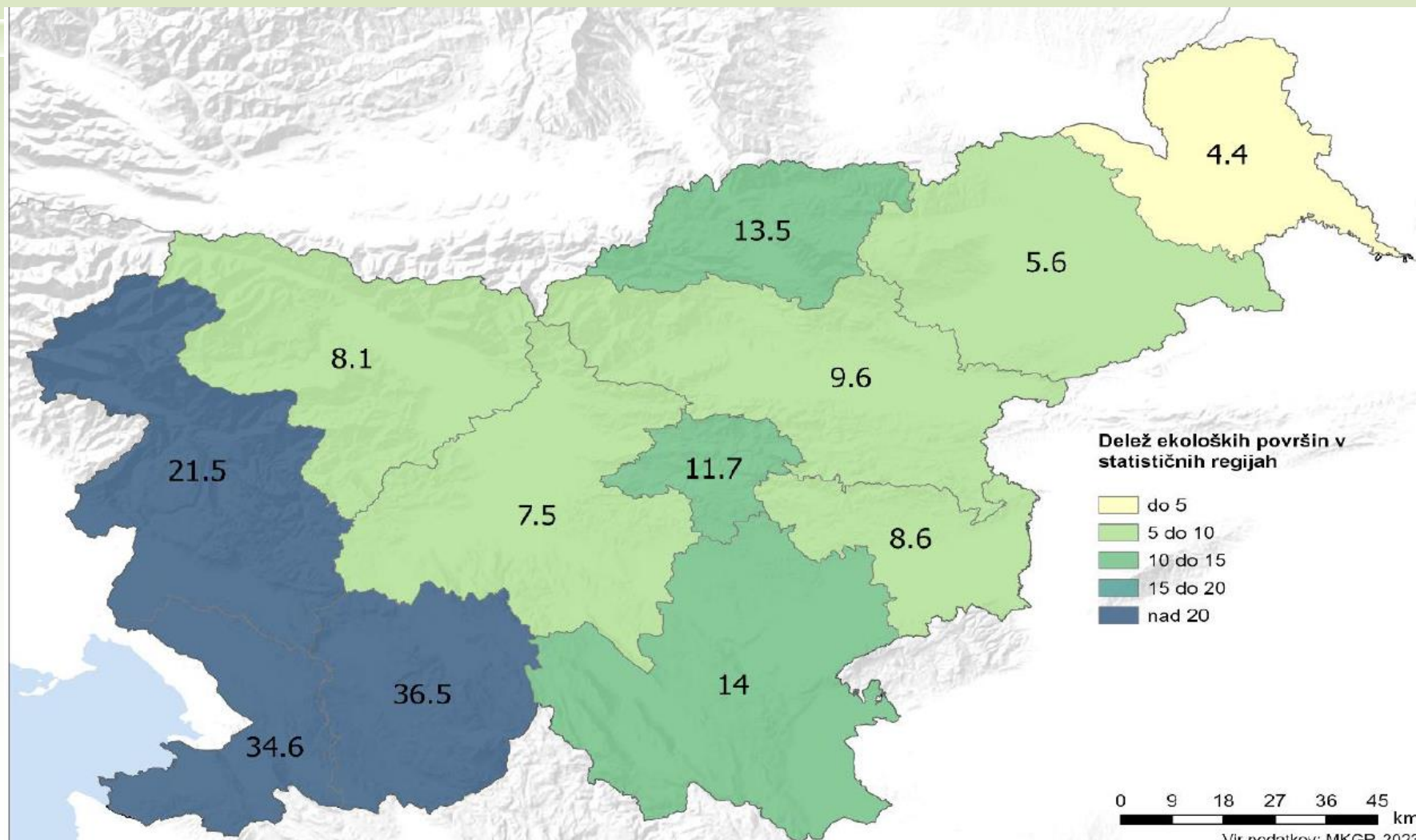
1. Stanje ekološkega kmetijstva v SLO

PROSTORSKA RAZPOREDITEV EKOLOŠKIH KMETIJ LETA 2021 IN ZGOSTITVE (št./km²)

2. Stanje ekološkega kmetijstva v SLO

Pogoji za izvajanje intervencije ekološko kmetovanje (IRP 19)

Upravičenec je nosilec KMG. KMG Vpis KMG v RKG v skladu s pravilnikom RKG:

- Upravičenec mora imeti **najmanj 1 ha kmetijskih površin** na KMG
- **V intervencijo vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih zemljišč** (strnjena površina iste rabe min. 0,1 ha izjema pri zelenjadnicah in pridelava semenskega materiala 0,01 ha)

Vsakoletna prijava/obnovitev prijave v kontrolo pri pooblašteni organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološke pridelave oziroma predelave **najpozneje do 31. decembra preteklega leta za tekoče leto.**

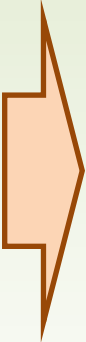

Obvezna usposabljanja ➡ **najmanj 25 ur** od tega **v prvih treh letih** ➡ **najmanj 15 ur**
Usposabljanja iz vsebin, ki se nanašajo na ekološko kmetovanje oz. ekološko čebelarjenje.

Prijava v kontrolo ekološkega kmetovanja

Vsakoletna prijava/obnovitev prijave v kontrolo pri pooblašeni organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološke pridelave oziroma predelave **najpozneje do 31. decembra preteklega leta za tekoče leto.**

Imenovane nadzorne organizacije

- > [Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu ↗](#)
- > [Bureau Veritas d.o.o. ↗](#)
- > [Inštitut za kontrolo in certificiranje Univerze v Mariboru ↗](#)
- > [TÜV SÜD Sava ↗](#)

BUREAU VERITAS SLOVENIJA

Pogoji za izvajanje intervencije ekološko kmetovanje (IRP 19) 1. stran

Uveljavljanje plačila za trajno travinje:

- **Upravičenec mora rediti travojede živali** v skladu z uredbo, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil
- V primeru trajnega travinja mora biti **obtežba s travojedimi živalmi vsaj 0,3 GVŽ na ha** trajnega travinja (raba 1300 in 1320) z zahtevkom EK.

Pri uveljavljanju plačil za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin, je potreben vpis v register dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin skladno s predpisom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin.

Pogoji za izvajanje intervencije ekološko kmetovanje (IRP 19) 2. stran

Obveznost traja 5 let.

Zmanjšanje površin, vključenih v obveznost

Med trajanjem obveznosti se skupna velikost površin lahko zmanjša za največ 10 % glede na vstopno površino, razen v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin

Povečanje površin, vključenih v obveznost

Skupna velikost površin KMG se lahko poveča. Zaradi povečanja skupne velikosti površin KMG se obstoječa obveznost razširi, pri čemer se upošteva čas trajanja obstoječe obveznosti. Enako velja, kadar se v okviru KMG poveča površina, za katero je prevzeta obveznost. Ne glede na skupno velikost povečanja površin se obveznost iz prvega leta petletne obveznosti nadaljuje, upravičenec pa je upravičen do plačila za celotno povečanje velikosti površin, ki vključuje obstoječe in povečane površine.

Označevanje

- Obveznost označevanja kmetijske pridelke oziroma živila, ki se tržijo v Sloveniji
- označevanje z enotno označbo ekološki

ekološki

Vir: <https://www.gov.si teme/ekoloska-pridelava/>

- pridobitev certifikat v skladu z Uredbo o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil in Uredbo EU št. 848/2
- okrajšave kot sta bio in eko
- **obvezna uporaba evropskega logotipa**

Vir: <https://www.gov.si teme/ekoloska-pridelava/>

Označevanje

2. del

- kmetijski pridelki oziroma živila so lahko označeni še dodatno z nacionalnim zaščitnim znakom
- kmetijski pridelki in živila so lahko označeni tudi z dodatnimi blagovnimi znamkami, kot na primer: Biodar, Demeter... **(NEOBVEZNE OZNAKE)**

Vloga za dovoljenje za uporabo uradne označbe oziroma zaščitnega znaka se vloži na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Letna plačila in kombinacije z drugimi intervencijami

Letno plačilo

EKOLOŠKO KMETOVANJE (plačilo v EUR/ha/leto)									
NJ.- POLJ.	ZEL. PR.	ZEL. ZP	ISAD	VTSA	VIN	HML	DREV	TT	SEME
607,32	1.021,27	1.130,75	885,31	258,25	887,74	796	1.200	159	785

PREUSMERITEV V EKOLOŠKO KMETOVANJE (plačilo v EUR/ha/leto)									
NJ.- POLJ.	ZEL. PR.	ZEL. ZP	ISAD	VTSA	VIN	HML	DREV	TT	SEME
800	1.200	1.200	1.200	320	1.200	1.200	1.200	276	1.200

Kombinacije: Intervencija Ekološko kmetovanje se lahko kombinira z intervencijami KOPOP, DŽ in SOPO. Pred izvedbo je potrebno preveriti možnosti kombinacij.

Preusmeritev kmetije iz konvencionalne v ekološko

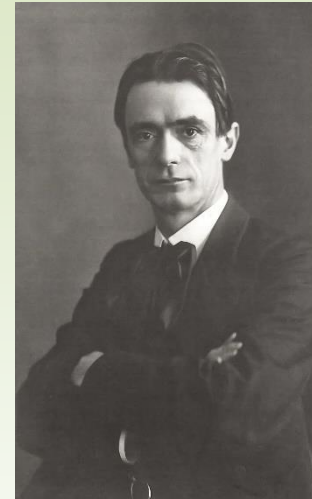

PREUSMERITEV V EK

Cilji ekološkega kmetovanja

1. Zaščita naravnih življenskih virov (tla, voda, zrak)
2. Sklenjeno kroženje hranil (tla – rastline – živali – človek)
3. Aktivno varovanje okolja in biotske raznovrstnosti
4. Ohranjanje rodovitnosti tal
5. Živalim ustrezna reja in krmljenje
6. Dobrobit živali, zadovoljevanje vedenjskih potreb živali
7. Ohranjanje avtohtonih pasem, ki jim grozi izumrtje
8. Racionalna raba energije in surovin
9. Pridelava zdravih živil
10. Zagotovitev delovnih mest v kmetijstvu

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Steiner

(Utemeljitelj EK je Rudolf Steiner (1862-1925), delo je v smeri biološko-dinamične metode kmetovanja nadaljevala Maria Thun, leta 1972 IFOAM = **Mednarodna zveza gibanj za ekološko kmetijstvo**, ...)

Splošna načela ekološkega kmetovanja

Ekološka pridelava je sistem upravljanja, ki temelji na načelih:

- spoštovanju, ohranjanju in izboljševanju tel, vode, zraka, zdravja rastlin in živali ter ravnovesju med njimi
- ohranjanju elementov naravne krajine
- odgovorni rabi naravnih virov
- pridelavi visokokakovostne hrane in drugih kmetijskih proizvodov, ki ustrezajo potrošniku in so proizvedeni po postopkih ki niso škodljivi za okolje, zdravje in omogočajo dobrobit živali
- ohranjanja neoporečnosti ekološke pridelave na vseh stopnjah pridelave, predelave in distribucije
- izključevanje uporabe GSO
- omejevanju uporabe zunanjih snovi, snovi, ki niso iz kmetijskega gospodarstva (slabo topna mineralna gnojila, rastlinski razmnoževalni material...
- izključevanje uporabe kloniranih živali, vzreje živali z umetno izzvano poliploidnostjo in ionizirajočega sevanja
- skrbi za visoko raven dobrobiti živali

Posebna načela ekološkega kmetovanja

- ohranjanje življenja v tleh in rodovitnosti tal, zadrževanja vode in biotske raznovrstnosti tal, preprečevanje izgube organskih snovi, zbijanja in erozije tal;
- omejevanje uporabe neobnovljivih virov in zunanjih surovin;
- recikliranje odpadkov in stranskih proizvodov;
- ohranjanje zdravja rastlin s preventivnimi ukrepi, z izborom ustreznih vrst, sort, odpornih na škodljive organizme in bolezni, z ustreznim kolobarjenjem, mehanskimi in fizičnimi metodami ter zaščito naravnih sovražnikov škodljivih organizmov;
- uporaba semen in živali z visoko stopnjo genske raznovrstnosti, odpornosti in dolgoživosti;
- izbira rastlinskih sort, s poudarkom na agronomski učinkovitosti, odpornosti, prilagoditvi ter spoštovanju naravnih omejitev križanja;
- uporaba ekološkega rastlinskega razmnoževalnega materiala;
- pridelava ekoloških sort z naravno sposobnostjo razmnoževanja;
- možnost, da kmetje uporabljajo rastlinski razmnoževalni material, pridobljen na lastnih kmetijah;
- **izbira živalskih pasem, z visoko stopnjo genske raznovrstnosti, sposobnost živali, da se prilagodijo lokalnim razmeram, plemenska vrednost živali ter dolgoživost, vitalnost in odpornost živali proti boleznim ali zdravstvenim težavam;**
- **ukvarjanje z živinorejo, ki je prilagojena lokaciji in poteka na zemlji;**
- **uporaba vzrejnih praks, ki krepijo imunski sistem živali in naravno zaščito pred boleznimi, vključno z rednim gibanjem ter dostopom do površin na prostem in pašnikov;**
- **krmljenje živine z ekološko krmo, ki je sestavljena iz sestavin kmetijskega izvora iz ekološke pridelave in naravnih snovi nekmetijskega izvora;**
- **pridelava ekoloških proizvodov iz živinoreje, pridobljenih iz živali, ki so jih od rojstva ali izvalitve ves čas njihovega življenja redili na ekoloških gospodarstvih;**
- dolgoročno zdravje vodnega okolja in kakovost okoliških vodnih in kopenskih ekosistemov;
- hranjenje vodnih organizmov s krmo
- preprečevanje vseh možnosti, da bi ekološka pridelava ogrožala vrste, ki so v ohranitvenem interesu.

Osnovne prepovedi v ekološkem kmetovanju

OSNOVNE PREPOVEDI V EKOLOŠKEM KMETIJSTVU

Zakonodaja

Zakonodaja

- [Zakon o kmetijstvu \(ZKme-1\)](#) ↗
- [Uredba \(EU\) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta \(ES\) št. 834/2007](#) ↗
- [Uredba o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil](#) ↗
- [Pravilnik o evidencah s področja ekološke pridelave in predelave kmetijskih pridelkov in živil](#) ↗

Vir: <https://www.gov.si teme/ekoloska-pridelava/>

Pred preusmeritvijo...

1. Kaj je ekološko kmetovanje?
2. Kakšne so zahteve in omejitve?
3. Kakšne so tehnološke, organizacijske možnosti na kmetiji?
4. Kakšne so prodajne možnosti?
5. S kakšnim znanjem razpolaga kmetija?
 - koristi storitve KSS,...
 - obisk EK kmetij, ekskurzije,...
6. Podpora v družini,...

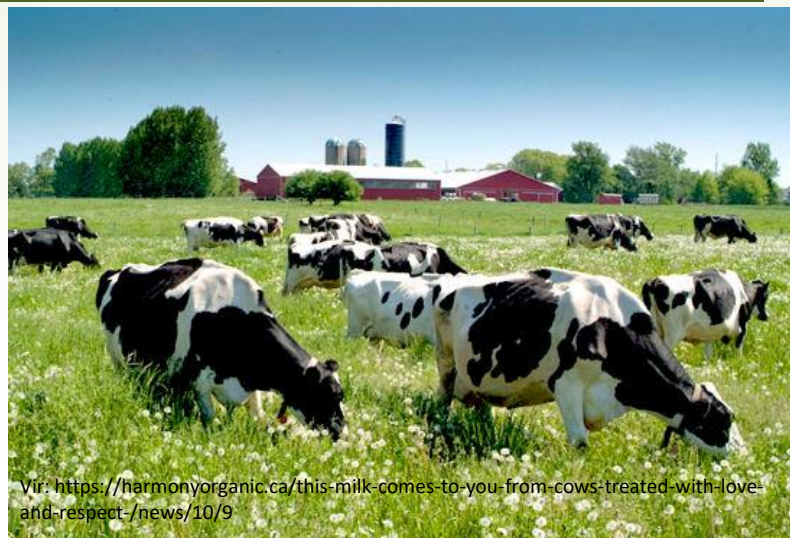
Glavne razlike med konvencionalno in ekološko rejo živine

- paša oziroma izpusti za živali,
- predpisani minimalni pogoji reje živali v objektih,
- krmljenje le z ekološko pridelano krmo (poudarek na lokalni pridelavi),
- zdravljenje živali v skladu z zakonodajo (podvojena korenca)
- skrb za dobro počutje živali in vrstno značilno obnašanje
- vsakoletna kontrola s strani pooblaščenih in neodvisnih kontrolnih organizacij

Živinoreja brez kmetijskega zemljišča je prepovedana (izjema čebelarstvo)

Vir: <https://wikifarmer.com/management-of-an-intensive-zero-grazing-system/>

Vir: <https://harmonyorganic.ca/this-milk-comes-to-you-from-cows-treated-with-love-and-respect/news/10/9>

Preusmeritveno obdobje

Preusmeritev se začne ob prijavi KMG v postopek certificiranja. Praviloma traja **24 mesecev** v primeru trajnih nasadov pa **36 mesecev**.

Preusmeritveno obdobje za površine je lahko tudi krajše, vendar le za ½ od določenega (12 oz. 18 mesecev) Skrajšanje preusmeritve odobri MKGP na podlagi prošnje pridelovalca.

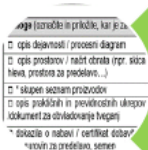
Preusmeritveno obdobje velja tudi za površine, ki jih pridelovalec na novo vključi v postopek certificiranja (npr. najem, dokup površin itd.) in te površine še nimajo statusa EKO.

V primerih, ko je bilo zemljišče ali ena ali več njegovih parcel kontaminirano s proizvodi ali snovmi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, se pristojni organ lahko odloči podaljšati obdobje preusmeritve za zadevno zemljišče ali parcele.

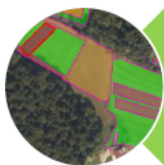
Preusmeritveno obdobje 2.del

DOLOČANJE STATUSOV POVRŠINAM

Datum prijave KMG v kontrolo
ekološkega kmetijstva

Datum novo pridobljenih površin

Datum uporabe nedovoljenih
sredstev

TRAJANJE

Enoletne
kulture 24
mesecev
pred setvijo

Trajne kulture
36 mesecev
pred pravilom
pridelka

Možnost
skrajšanja /
podaljšanja
vloga na MKGP

Neskladja in preprečitev le teh...

ZMANJŠANJE MOŽNOSTI NESKLADIJ

PRAKTIČNI UKREPI:

so tisti, ki jih je potrebno sprejeti na ravni enote in/ali prostorov in/ali dejavnosti, da se zagotovi skladnost s pravili za ekološko pridelavo (npr. načrt gnojenja, načrt upravljanja ekološke enote za vzrejo živali, načrt varstva rastlin....)

PREVIDNOSTNI UKREPI: so tisti, ki jih je potrebno sprejeti za zmanjšanje nevarnosti kontaminacije z nedovoljenimi proizvodi ali snovmi, ter čistilne ukrepe, ki jih je treba sprejeti v skladiščnih prostorih in v vsej pridelovalni verigi
npr. sosednje konvencionalne površine, vzporedna neekološka dejavnost, izvajanje / koriščenje strojnih uslug...)

Preusmeritveno obdobje za živali

- **12 mesecev v primeru goveda in enoprstih kopitarjev za prirejo mesa, v vsakem primeru pa najmanj tri četrtine njihovega življenja;**
- **šest mesecev v primeru ovac, koz in prašičev ter živali za prirejo mleka;**
- 10 tednov za perutnino za prirejo mesa, ki se uhlevi pred starostjo treh dni, razen za pekinške race;
- sedem tednov za pekinške race, ki se uhlevijo pred starostjo treh dni;
- šest tednov v primeru perutnine za prirejo jajc, ki se uhlevi pred starostjo treh dni;
- 12 mesecev za čebele
- tri mesece za kunce;
- 12 mesecev za živali z rogovjem

Preusmeritveno obdobje za živali

2.del

- za razmnoževanje se uporabljajo naravne metode, vendar je **umetna osemenitev dovoljena**
- Uporaba hormonov ali drugih snovi za pomoč pri razmnoževanju ni dovoljena (izjeme pod veterinarskim nadzorom)
- Druge oblike razmnoževanja, kot so kloniranje in prenosi zarodkov niso dovoljene
- Pri izbiri pasem se daje prednost pasmam in linijam z visoko stopnjo genetske raznovrstnosti, prilagojenim lokalnim pasmam z visoko PV, dolgoživostjo, vitalnostjo odpornostjo. **Prednost imajo avtohtone pasme in linije.**

Preusmeritveno obdobje za živali

IZJEME

Uporaba neekološko vzrejenih živali:

- **kadar pasmi grozi prenehanje reje**
- 20% matic in rojev pri čebelarstvu
- kadar se pri perutnini jate sestavljajo prvič in na trgu ni dovolj živali (pogoj živali mlajše od 3 dni, proizvodi se tržijo EKO po preusmeritvi)
- Kadar na trgu primanjkuje ekoloških živali in jih kmet ne more nabaviti so dovoljene izjeme pri nakupu **le s predhodno odobritvijo nadzornih organov** (vloga na MKGP)
- z odobritvijo nadzornega organa je možna tudi vključitev živali iz tretjih držav (tujina izven EU)

OBRAZEC 1_nakup živali

Vloga za odobritev izjeme od pravil ekološkega kmetovanja v skladu s 4. členom
Pravilnika o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil
(Uradni list RS, št. 72/15)

za
NAKUP NEEKOLOŠKO VZREJENIH ŽIVALI
(KAZEN PERUTNINE)

Ime in priimek proizvalca oziroma naziv proizvalca: _____

Naslov: _____

Poštna številka: _____

Telefon: _____

Elektronska pošta: _____

KMG-MID: _____

Vlogo je potrebno vložiti **zamo** v naslednjih primerih:

- če nakup odraslih samic kopitarjev ali goveda, ki se niso kotile, presega 10% črede
ALI
- če nakup odraslih samic prašičev, koz in ovc, ki se niso kotile, presega 20% črede.

Razlog za nakup (obkrožite):

- a) na kmetiji se izvaja obsejna širitel,
- b) upravljeni se pasma živali,
- c) razvija nova živinorejska specializacija,
- d) v primeru da gre za nakup avtohtonih pasem (v tem primeru se lahko dovolijo tudi nakup samic, ki so se kotile).

Število živali, ki jih želite kupiti (obkrožite in vpišite število živali):

- a) število samic kopitarjev, ki se niso kotile: _____
- b) število samic goveda, ki se niso kotile: _____
- c) število samic prašičev, ki se niso kotile: _____
- d) število samic, koz, ki se niso kotile: _____
- e) število samic ovc, ki se niso kotile: _____

1/2

OBRAZEC 2_nakup živali

Število **izjeh** živali, ki so trenutno na kmetijskem gospodarstvu:

- a) število kopitarjev: _____
- b) število goved: _____
- c) število prašičev: _____
- d) število koz: _____
- e) število ovc: _____

Vlogo je potrebno poslati na spodnji naslov:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Sektor za kmetijsko trgo
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Kraj in datum: _____

Podpis proizvalca: _____

Priloge (če so):

- _____
- _____
- _____
- _____

2/2

Preusmeritveno obdobje za živali

IZJEME

Ko se čreda ali jata sestavlja prvič, se lahko neekološko vzrejeni mladiči vključijo za namene razmnoževanja. Takoj, ko nehajo sesati, oziroma po odstavitvi se redijo v skladu s pravili ekološke pridelave.

Poleg tega se na dan, ko se navedene živali vključijo v čredo ali jato, uporabljajo naslednje omejitve:

- **govedo**, enoprsti kopitarji in živali z rogovjem morajo biti stari **manj kakor šest mesecev**;
- **ovce in koze** morajo biti stare **manj kakor 60 dni**;
- **prašiči** morajo **tehtati manj kakor 35 kg**;
- **kunci** morajo biti stari **manj kakor tri mesece**

Preusmeritveno obdobje za živali

IZJEME

Ko se čreda ali jata obnavlja, se lahko za namene razmnoževanja vključijo neekološko vzrejeni odrasli samci in samice, ki še niso kotile.

Poleg tega za število samic živali veljajo naslednje letne omejitve:

- do največ **10 %** odraslih enoprstih **kopitarjev** ali **goveda** in **20 %** odraslih **prašičev, ovc,**

**PRIDRUŽENE NEEKOLOŠKE ŽIVALI PRIDOBIMO STATUS
EKOLOŠKIH ŠELE PO PREUSMERITVENEM OBDOBJU**

živali na leto.

Odstotni deleži se lahko povečajo do 40 %, če pristojni organ potrdi, da je izpolnjen kateri koli od naslednjih pogojev:

- na kmetijskem gospodarstvu se izvaja **obsežna širitev reje**;
- ena **pasma** je bila **zamenjana** z drugo;
- začela se je **nova živinorejska specializacija**.

Prehranjevanje...SPLOŠNE ZAHTEVE

- uporaba lastne krme iz KMG (prejem iz EK ali KMG v preusmeritvi iz iste regije)
- živina se krmi z ekološko krmo ali krmo iz preusmeritve;
- omejeno krmljenje ni dovoljeno (razen zaradi veterinarskih razlogov);
- živina se ne sme rediti ali krmiti v razmerah, ki lahko povzročijo anemijo;
- prisilno pitanje je prepovedano;
- stalen dostop do paše, kadar razmere to omogočajo + stalen dostop voluminozne krme (razen prašičev, perutnine in čebel;
- **prepoved uporabe pospeševalci rasti in sintetične aminokisline;**
- živali, ki še sesajo, se hranijo z materinim mlekom (**prepoved uporabe: mlečni nadomestki, kemično sintetizirane sestavine ali sestavine rastlinskega izvora**);
- posamična krmila iz rastlin, alg, živali ali kvasa (**samo EK**);
- neekološka posamična krmila iz rastlin, alg, živali ali kvasa, posamična krmila mikrobiološkega ali mineralnega izvora ter krmni dodatki in pomožna tehnološka sredstva (**samo z odobritvijo za uporabo v EK**)

Prehranjevanje...PAŠA

Paša na ekološko obdelanih zemljiščih (**prepoved združene paše neekoloških živali in ekoloških živali, izjema z omejitvami...**)

Paša na skupnih zemljiščih in sezonski premik čred (**planine, skupni pašniki**), pogoji:

- površine 3 leta brez tretiranj s snovmi, ki niso dovoljene v EK
- vse neekološke živali, ki so zraven so vzrejene na okolju prijazen način (**po pravilniku**)
- živali (+proizvodi), ki so se pasle skupaj z neekološkimi se ne smejo tržiti kot EK razen z dokazili, da so se pasle ločeno

V obdobju sezonskih premikov se EK živali, ko se selijo z enega na drug pašnik, lahko pasejo na neekoloških zemljiščih (pogoj ločene od neekoloških).

Vnos neekološke krme (paša), se dovoli:

- za največ 35 dni, kar vključuje pot selitve in vrnitve,
- ali če ne presega 10 % skupnega letnega krmnega obroka, izračunano kot delež suhe snovi v krmi kmetijskega izvora.

Prehranjevanje...KRMA IZ OBDOBJA PREUSMERITVE

Uporaba krme na EK kmetijah:

- **25 % krme** iz površin iz **drugega leta preusmeritve**. Ta delež se lahko poveča na 100 %, kadar ta krma iz obdobja preusmeritve prihaja z gospodarstva, kjer se zadržuje živina,
- **do 20 % krme** za živino lahko izvira s paše ali je pridobljene s trajnih pašnikov ali zemljišč s trajnimi krmnimi rastlinami ali beljakovinskimi rastlinami, posejanimi v okviru ekološkega upravljanja v prvem letu preusmeritve, če so te površine del samega gospodarstva.

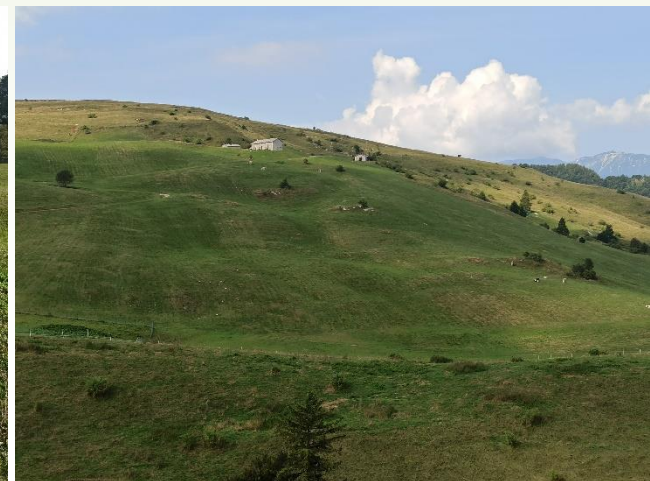

Vrednost se izračunava kot delež SS v krmi rastlinskega izvora

Dodatna splošna pravila...

PREHRANJEVANJE

- min. 70% iz lastnega gospodarstva (ostalo možen dokup od EK proizvajalcev iz iste regije)
- dostop do paše (ob vseh ugodnih razmerah)
- BIKI starejši od 1 leta stalen dostop do paše ali površine na prostem
- obveznost IZPUSTA ni nujen za živali v prosti reji s sezonsko pašo
- sistem reje živali v čim večjem obsegu temelji na PAŠI
- vsaj 60% SS/dan obroka sestavlja voluminozni del (svež, posušena krma ali silaža) – pri živalih v prvih treh mesecih se ta del lahko zniža na 50% SS/dan iz vol. Krme
- najkrajše obdobje za hranjenje živali ki še sesajo – 90 dni po rojstvu za govedo in enoprste kopitarje

Zdravstvena oskrba...

PREPREČEVANJE BOLEZNI

- Izbira pasem, linij, kakovostni krmi, vzrejni praksi, aktivnosti živali, gostota naselitve, higiena
- Dovoljena so imunološka zdravila (veterina)
- **Prepoved uporabe v preventivi:** kemično sintetizirana alopatska vet. zdravila, antibiotiki, bolusi iz kemično sintetiziranih alopatskih molekul
- **Prepoved uporabe:** pospeševalcev rasti, antibiotikov, kokcidiostatikov, hormonov, sinhronizatorji estrusov...
- Presejalni testi in karantena
- Čistila in razkužila dovoljena v EK pridelavi
- Preventivni ukrepi higiene, rednega čiščenja odstranjevaje glodavcev in mrčesa

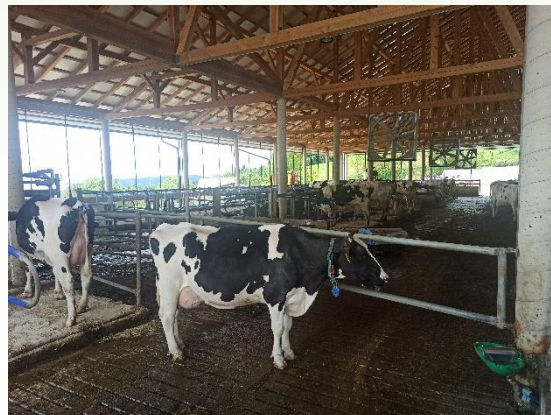
Zdravstvena oskrba...

VETERINARSKO ZDRAVLJENJE

- v primeru bolezni in poškodb
- zdravljenje po navodilih veterinarja ob upoštevanju karenc (antibiotiki, kemično sintetizirana alopatska vet. zdravila...)
- posamična krmila mineralnega izvora, nutritivni dodatki, fitoterapevtski in homeopatski proizvodi se prednostno uporabljajo pred kemično sintetiziranimi alopatskimi zdravili in antibiotiki, če delujejo pri ugotovljeni bolezni
- z izjemo cepljenj (zajedavci, obvezni programi) se v primerih, da živali v 12 mesecih prejmejo več kot tri sklope zdravljenj z zdravili (kemične sintetizirane...) ali več kot eno zdravljenje, če je življenjski cikel krajši od enega leta – **ŽIVALI IZGUBIJO STATUS EK IN SO PONOVO V PREUSMERITVI**
- **2 x obdobje karence v EK pridelavi**

Namestitev in vzrejne prakse

- prezračevanje, osvetlitev, kroženje zraka, ugodna temperatura, nizka raven prahu, relativna vlažnost, koncentracije plinov...**DOBROBIT ŽIVALI**
- vhlevitev živali ni obvezna (zatočišča, senca, ugodna klima...)
- gostota živali, udobje, fiziološke potrebe, gibanje, uleganje, negovanje, pretegovanje...
- upoštevanje najmanjših zaprtih površin
- max. 170 kg/N/ha/leto na kmetijski površini v uporabi
- prepoved uporabe kletk, zabojev ali površin brez nastilja
- ureditev boksov za bolne živali
- ograde na zelo vlažnih ali močvirskih tleh ni dovoljena

Dobrobit živali

- osebe, ki ravnaajo z živalmi med prevozom in zakolom morajo biti ustrezno usposobljene glede zdravstvenih potreb in dobrobiti živali
- vzrejna praksa z upoštevanjem gostote živali ter fizioloških in etoloških potreb živali
- omogočen stalen dostop do površin na prostem (paša, izpust)
- nadzorovana paša (prepasenost, pregaženost, erozija, onesnaženje...)
- Privezovanje in osamitev je prepovedana

IZJEME:

- določena obdobja zaradi veterinarskih razlogov, varnosti in dobrobiti.
- **odobri se lahko privezovanje goveda do 50 odraslih živali pod pogojem paše v pašnem obdobju in 2 x tedenski izpust v brezpašnem obdobju**
- prevoz čim krajši
- preprečevanje povzročanja trpljenja, bolečine in vznemirjenja živali

Dobrobit živali 2. del

- krajšanje repov pri ovcah, obrezovanje kljunov v prvih treh dneh življenja, **odstranjevanje rogov pri govedu**
- Razlogi: izboljšanje zdravja, dobrobit, higienski razlogi
- z odobritvijo pristojnega organa in ob izvedbi s strani usposobljene osebe
- z uporabo anestetikov/analgetikov, ob primerni starosti, zmanjšano trpljenje živali
- fizična kastracija dovoljena pod enakimi pogoji
- med prevozom, natovarjanjem in raztovarjanjem prepoved uporabe električnih ali drugih bolečih stimulacij, pomirjeval...

Dodatna splošna pravila...

NAMESTITEV IN VZREJEN PRAKSE

- TLA (gladka...NE SPOLZKA)
- NAMESTITVENI PROSTOR (udoben, čist, suh, nastlan prostor za počitek in leganja-
POLNA TLA, BREZ REŠETK)
- NASTILJ vsebuje slamo ali drug primeren material, lahko je obogaten z minerali ali
proizvodi za izboljšanje gnojilnih lastnosti (dovoljeni za EK)
- TELETA se redijo v skupinah (ločevanje samo iz zdravstvenih razlogov, obvezen
nastilj in primeren prostor)

Dodatna splošna pravila... ZA ŽIVALI Z ROGOVJEM

- dokrmeljevanje, le v primeru pomanjkanja paše zaradi neugodnih vremenskih razmer
- dostop do sveže čiste vode, zagotovitev napajališč
- NAMESTITEV (zatočišča, skrivališča in ograje, ki preprečujejo poškodbe živali)
- NAVADNI JELEN (omogočanje blatnih kopeli za čiščenje kože ter termoregulacije)
- KRMIŠČA (urejena, zaščitena pred vremenskimi vplivi, dostopna, utrjena tla, nadstreški)

HVALA ZA POZORNOST!

